

HADELAND

MØTEINNKALLING

Regionrådet

Dato: 04.05.2012 kl. 10:00
Sted: Solobservatoriet på Harestua

Eventuelt forfall meldes til Edvin Straume tlf. 61 33 83 55 eller via epost til edvin.straume@gran.kommune.no eller til Kommunetorget på tlf 61 33 84 00.

NB!

Saksdokumenter sendes også til første vararepresentant. Disse møter bare etter særskilt innkalling. Øvrige vararepresentanter og fylkestingsrepresentanter fra Hadeland får sakliste til orientering

Møteplan

- 10.00 Orientering om Solobservatoriet og kort omvisning.
- 10.30. Orienteringer og behandling av saker
- 11.30 Lunsj
- 12.15 Videre behandling av saker

SAKSLISTE		Side
17/12	Orientering- og drøftingssaker 4. mai 2012	3
18/12	Referatsaker 4.mai 2011	4
19/12	Nasjonal transportplan 2014 - 2023. Innspill til høringsuttalelse som Oppland fylkeskommune skal avgi.	5
20/12	Sykehuset Innlandet HF - "Strategisk fokus 2025" - Høringsuttalelse.	10
21/12	Sentral avtale om klinisk veterinærvakt. Uttalelse til KS.	16

22/12	Friluftsteateret Bronsebukkene - Bruk av partnerskapsmidler 2012	18
23/12	Kulturbasert verdiskapningsprosjekt - Granavollen - Tingelstadhøgda. Bruk av partnerskapsmidler 2012	21
24/12	Jevnaker 2020 - Stedsutviklingsprosjekt Bruk av partnerskapsmidler 2012	25
25/12	Hadelandsbonden 2020 - Bruk av partnerskapsmidler 2012	28
26/12	Jøtt godt! - Økologisk mat på Hadeland Bruk av partnerskapsmidler 2012	31

Regionrådsadministrasjonen Jaren, 27. april 2012

Vibeke Buraas Dyrnes
Regionrådet for Hadeland

17/12 Orientering- og drøftingsaker 4. mai 2012

Arkivsak-dok. 12/00192-5
Arkivkode. 026
Saksbehandler Edvin Straume

Saksgang	Møtedato	Saknr
Regionrådet	04.05.2012	17/12

Innstilling:

Sakene tas til orientering og følges opp slik en blir enig om gjennom drøfting.

Orienteringer:

- Nytt fra fylkesmannen.
- Nytt fra fylkeskommunene.

Drøftinger:

- Regional plan for Hadeland.
Drøfting av aktuelle problemstillinger med utgangspunkt i notat som legges fram på møtet.

18/12 Referatsaker 4.mai 2011

Arkivsak-dok. 12/00193-5
Arkivkode. 026
Saksbehandler Vibeke Buraas Dyrnes

Saksgang	Møtedato	Saknr
Regionrådet	04.05.2012	18/12

Innstilling:

Sakene tas til orientering

Saksdokumenter

Vedlagt

- Møte mellom ordførere, rådmenn og regionadministrasjon 6.mars 2012 Ja
- Møte mellom rådmenn og regionkoordinator 6.mars 2012 Ja
- Møte mellom ordførere, rådmenn og regionadministrasjon 30.mars 2012 Ja
- Møte mellom rådmenn og regionkoordinator 30.mars 2012 Ja
- Referat fra styremøte i Osloregionen 20.03.2012 Ja
- Høringsuttalelse til OFK sitt dokument «Ung i Oppland», brev av 20.april Ja

Vedlegg til sak

Møte ordf+rådm
6.3.12.docx

Rådm.-møte
6.3.12.docx

Møte ordf+rådm
30.3.12.docx

Rdm.-møte
30.3.12.docx

Referat styremøte
Osloregionen 20.03.

Høringsuttalelse til
Oppland Fylkeskomm

19/12 Nasjonal transportplan 2014 - 2023.

Innspill til høringsuttalelse som Oppland fylkeskommune skal avgi.

Arkivsak-dok. 12/00725-3
Arkivkode. 113
Saksbehandler Edvin Straume

Saksgang	Møtedato	Saknr
Regionrådet	04.05.2012	19/12

Innstilling:

Vedlagt forslag til høringsuttalelse vedtas.

Saksdokumenter

	Vedlagt
Nasjonal transportplan 2014-2023.	Ja
Forslag til høringsuttalelse fra regionrådet for Hadeland.	
Forslag til Nasjonal transportplan 2014 - 2023. http://www.ntp.dep.no/2014-2023/planforslaget.html	Nei
Revidert Østlandspakke http://www.ostsam.no/Docs/00000F74/Revidert%20%D8stlandspakke_web.pdf	Nei
Uttalelse fra sturet i samarbeidsalliansen Osloregionen.	Ja
Forslag til styremøte 24.4.2012	
K. sak Lunner 19.04.12 Nasjonal transportplan 2014-2023. Høring	Ja
K. sak Jevnaker 29.3.12 Innspill til transportetatenes forslag til Nasjonal transportplan	Ja
Vegforum Innlandet. Høringsuttalelse NTP 2014-23 – store utfordringer for Innlandet	Nei

Saksopplysninger:

De statlige transportetatene har lagt fram forslag til Nasjonal transportplan (NTP) 2014-2023 med høringsfrist 29. juni for fylkeskommunene og de fire største byene. Oppland fylkeskommune skal behandle planforslaget på fylkestinget 19.-21. juni i år og har bedt om innspill til sin behandling av saken. Fristen for slike innspill er satt til 15. mai.

Både kommuner og regionråd har mottatt invitasjon til høringsinnspill fra Oppland fylkeskommune. I møte mellom ordførere, rådmenn og regionadministrasjonen 30. mars i år ble det enighet om at regionrådet skulle avgi uttalelse i saken. Jevnaker og Lunner kommuner har i tillegg valg å avgi egne uttalelser. Disse følger som vedlegg til saken.

Om forslag til Nasjonal transportplan 2014-2023.

Fra Samferdselsdepartementet er det gitt flere føringer og retningslinjer for arbeidet.

I retningslinje 2, som ble oversendt i april 2011, bes det om at det gjøres økonomiske vurderinger tilpasset fire rammer. En planteknisk ramme, som er videreføring av vedtatt ramme for NTP 2010 – 2019. I tillegg bes det om at det gjøres prioriteringer innenfor rammer som er 20 % høyere og lavere enn denne og om prioriteringer som er 45 % høyere enn planteknisk ramme.

Jernbaneverket har i tillegg utarbeidet sin + 20 % ramme i to alternativ. En hvor gods er prioritert og en hvor persontrafikk er prioritert.

Det framlagte planforslaget er et svært omfattende dokument det er umulig å gi en kortfattet oppsummering og vurdering av. Dokumentet følger som utrykt vedlegg til saken og kan lastes ned fra: <http://www.ntp.dep.no/2014-2023/planforslaget.html>

Sammendraget innledningsvis i plandokumentet (s.6 til 12) gir en god oversikt over forslag til overordnet mål for transportsektoren i kommende planperiode, hvilke utfordringer en står overfor og de prioriteringer som foreslås.

Under gjengis noen sentrale føringer som er innarbeidet i plandokumentet og beskrivelser av tiltak med direkte betydning for vår region.

TRANSPORT HAR STOR BETYDNING FOR ØKONOMISK VEKST OG REGIONAL UTVIKLING.

Et godt utbygd transportsystem er en viktig forutsetning for økonomisk vekst og regional utvikling. Trenden med flyttestrømmer mot det sentrale Østlandet vil fortsette. Et godt transporttilbud er viktig for å skape robuste bo- og arbeidsmarkedsregioner. (s.16,17)

BYOMRÅDER – VEKSTEN MÅ TAS AV KOLLEKTIVTRANSPORT, GÅING OG SYKLING.

Det er behov for store investeringer og økte driftstilskudd til kollektivtransport. Kostnadene for investeringene er så høye at fylkeskommunene og Oslo kommune ikke selv kan klare finansieringen med dagens inntekter. Staten bør derfor bidra med midler for å sette fylkeskommunene i stand til å utvikle et høykvalitets kollektivtrafikktilbud. Det er også behov for mer midler til drift.

Reisevaneundersøkelsen (RVU) fra 2009 viser at kollektivtrafikkandelen mellom 2005 og 2009 har økt fra 21 til 25 prosent i Oslo og fra 9 til 11 prosent i Akershus. (s.23)

STYRKET DRIFT, VEDLIKEHOLD OG FORNYELSE

Driften av transportinfrastrukturen må legges på et nivå som gir god framkommelighet, høy sikkerhet og god tilgjengelighet på en miljøvennlig måte.

For alle etater med unntak av Avinor har lav vedlikeholdsinnsats over en lengre periode ført til en situasjon med forfall og mer sårbar infrastruktur. Vedlikeholdet må legges på et nivå som ikke fører til økt forfall, og det må gjennomføres fornyelse og tiltak for å ta igjen forfallet. Klimaendringer med hyppigere og kraftigere ekstremvær med kraftig vind, store nedbørmengder og store temperatursvingninger forsterker dette behovet. (s.36)

TRAFIKKSIKKERHET

Nullvisjonen for trafiksikkerhetsarbeidet er at det ikke skal forekomme ulykker med drepte eller hardt skadde. I vegtransporten har det de siste årene vært en klar reduksjon i antall alvorlige ulykker. Transportetatene foreslår å prioritere investeringstiltak som forhindrer møteulykker, utforkjøringsulykker og ulykker med påkjørsler av fotgjengere og syklistene.

Det foreslås et nytt etappemål som innebærer at det i 2024 skal være mindre enn 100 drepte i vegtrafikken, og at summen av antall drepte og hardt skadde skal være lavere enn 500. Dette er et ambisiøst mål. (s.38)

JENNOMFØRINGSEVNE

For å styrke gjennomføringsevnen er det nødvendig med mer effektiv og raskere planlegging, utvikling av mer effektiv byggherreorganisasjon og prosjekt- og gjennomføringsstrategier som legger til rette for virksom konkurranse og effektiv produksjon. Transportetatene mener det må vurderes et nytt planregime for store statlige infrastrukturprosjekter. Utbygging av veg og bane bør skje på lengre sammenhengende strekninger, som gir mer rasjonell utbygging enn å bygge mange mindre delstrekninger uten tidsmessig sammenheng. God gjennomføringsevne forutsetter forutsigbar finansiering.

I dag tar det om lag ti år å forberede store veg og jernbaneprosjekter til bygging. Planleggingen inneholder mange faser. Noen av disse fasene kan helt eller delvis være parallelle. (s.49)

REDUSERTE KLIMAGASSUTSLIPP OG BEDRE MILJØ

For å nå klimamålet er det nødvendig med reduserte utslipp fra det enkelte kjøretøy, betydelig økt bruk av biodrivstoff og elektrifisering av deler av bilparken.

Av de samlede nasjonale utslippene representerer transport 30 prosent av klimagassutslipp, 65 prosent av NOx-utslippene og 85 prosent av støyplassen. Vegtrafikken er den største kilden. Klimagassutslippene fra vegtrafikken er økende.

Potensialet for bruk av biodrivstoff i vegtransport og luftfart er stort. Virkemidler som kan bidra til å øke tilgangen på bærekraftig biodrivstoff til transport er avgjørende for å nå målet om utslippsreduksjon. (s.54-55)

FYLKESKOMMUNAL INFRASTRUKTUR OG TRANSPORT

Fylkeskommunene har ansvaret for over 44 000 km av vegnettet og om lag 100 fylkesvegferjesamband. Vegnettet har varierende tilstand, standard og trafikkmengder, og det er utfordringer knyttet til framkommelighet og trafiksikkerhet.

Fylkeskommunen har hovedansvaret for den regionale og lokale kollektivtransporten utenom togtilbudet.

I distriktene er lovpålagt skoleskyss i stor grad dimensjonerende for kollektivtilbudet.

PRIORITERINGER I JERNBANEVERKET.

Økonomiske rammer (s.84):

	- 20 %	Plant. Ramme	+ 20 %	+ 45 %
Total ramme i 10 årsperioden.	80 860	101 070	121 280	146 550
Som drift, vedlikehold og fornyelse	68 800	71 800	72 800	75 300
Ramme til investering	12 160	29 270	48 480	71 250

(Tall i mill. kr)

IC-området og regiontrafikk i Osloregionen

Utbygging av IC-området til full dobbeltsporstandard er i gang og er så langt det største infrastrukturprosjektet på jernbanen i moderne tid.

Dagens definerte IC-nett har vesentlig høyere trafikk enn tilsvarende regionale strekninger i Osloregionen. IC-strekningene er derfor høyest prioritert i tillegg til nærtrafikken i Oslo-området. Innenfor IC-området prioriteres i første rekke utbygging av indre IC-område (til Tønsberg, Fredrikstad og Hamar) til halvtimesfrekvens. En videre utvikling av Osloregionen tilsier imidlertid at det er viktig å utvikle et togtilbud også til byer i tilsvarende reiseavstand til Oslo som der IC-tilbudet finnes i dag. Byene Kongsberg, Hønefoss, Gjøvik og Kongsvinger har alle innbyggertall på linje med Lillehammer (20 000 – 30 000), og er viktige markeder for regiontrafikken.

Gjøvikbanen

Gjøvikbanen bør utvikles som hovedforbindelsen for godstrafikk mellom Alnabru og Hønefoss/Bergensbanen, slik at Oslostunnelen avlastes. Nærtrafikken og regiontrafikken bør styrkes, i første omgang med sikte på timestrafikk for regiontog mellom Gjøvik og Oslo. Dette må skje ved en forlengelse av avgangene til Jaren. Dette gir en dobling av grunnrute frekvensen, men det er ikke mulig med timestrafikk i stive ruter Gjøvik-Jaren-Oslo uten store tiltak mellom Jaren og Oslo. Økt frekvens Jaren - Gjøvik antas å kreve to nye kryssningsspor på strekningen. Halvtimestrafikk og kortere reisetid vil kreve bygging av en ny dobbeltsporet bane. Det anses ikke mulig å utvikle Gjøvikbanen i dagens trasé gjennom Nordmarka med tanke på høyere hastighet og kapasitet, da dette vil innebære dobbeltspor og store inngrep i marka. (s 89, 90, 91)

PRIORITERINGER I STATENS VEGVESEN

Økonomiske rammer (s.102)

	- 20 %	Plant. Ramme	+ 20 %	+ 45 %
Total ramme i 10 årsperioden	145 420	181 680	217 910	263 240
Drift, vedlikehold, trafikant- og kjøretøytilsyn.	84 670	92 190	92 500	94 770
Riksveginvesteringer	41 720	68 980	104 380	146 440

(Tall i mill. kr)

Midler til OPS-prosjekter, rentekompensasjon til fylkeskommunene, skredsikring fylkesveger og riksvegferger inngår i totalbeløpet over, men er ellers ikke innarbeidet i tabellen.

TRANSPORTKORRIDOR 2 Oslo – ØRJE/MAGNOR.

E16 fra Bergen er vedtatt forlenget til Gävle i Sverige, i hovedsak via dagens rv 35, rv 2 og rv 200. Omnummerering og omskilting vil skje i løpet av 2012.

Det foreslås statlige midler til å starte utbygging av rv 35 (E16) til tofelts veg med midtrekkverk og forbikjøringsfelt på strekningen Olum – Jevnaker – Eggemoen i Oppland og Buskerud. Dersom rammen økes med 45 prosent, foreslås forsering av prosjektet. (s 121)

TRANSPORTKORRIDOR 6 OSLO – TRONDHEIM MED ARMER TIL MÅLØY, ÅLESUND OG KRISTIANSUND. Jernbane.

Gjøvikbanene inngår i regiontrafikknettet i Oslo-området.

Vegtransport

På rv 4 foreslås strekningen sør for Lygna i Oppland ombygd til tofelts veg med midtrekkverk og forbikjøringsfelt. Utbyggingen inngår i planene for delvis bompengefinansiert utbygging av rv 4 på strekningen Gran – Jaren. Dersom rammen økes med 20 prosent, går transportetatene inn for å forsere prosjektet rv 4 Lygna sør. I tillegg foreslås statlige midler til utbygging av rv 4 til firefelts veg på strekningen Gran – Jaren i Oppland. Det er lokalpolitisk tilslutning til et opplegg for delvis bompengefinansiering av prosjektet.

Dersom rammen økes med 45 prosent, legges det også opp til å bygge ekstra tunnellop i Hagantunnelen på rv 4 i Akershus. (s.129,130)

VEDLEGGENE

Vedlegg 3b. Tabell jernbaneprosjekter (s.164,165)

Til kapasitet gods Gjøvikbanene er det avsatt 200 mill. i 2014-2017 og 200 mill. i 2018-2023 ved ramme + 20 % gods. Tilsvarende beløp er lagt inn ved ramme + 45 %.

Vedlegg 5a. Tabell riksvegprosjekter (s. 170-175)

Til Rv 35 (E16) Olum – Jevnaker – Eggemoen er det avsatt 430 mill. i 2018-2023 ved ramme + 20 %. Dette forutsetter en bompengandelen på 900 mill.

Med en ramme på + 45 % er statlige midler lagt inn med 400 mill. i 2014-2017 og 220 mill. i 2018-2023. Bompengandelen for de to periodene er på henholdsvis 900 og 380 mill. Dvs. en statlig finansiering på 32,6 %

Til Rv 4 Lygna sør er det avsatt 450 mill. i perioden 2018-2023 ved planteknisk ramme.

Bompengandelen her er på 220 mill. Det samme er tilfelle ved en ramme på + 20 %. Når rammen økes til + 45 % flyttes investeringsrammen fram slik at 350 mill. tas i perioden 2014-2017 og 100 mill. i perioden 2018-2023. Bompengandelen forblir uforandret.

Rv. 4 Gran - Jaren er lagt inn med 440 mill. i perioden 2014-2017 ved ramme på + 20 %.

Bompengandelen er på 1300 mill. Prosjektet er lagt inn på samme måte når rammen er økt til + 45 %. Den statlige finansieringen for prosjektet Gran – Jaren vil da være på 25,3 %.

Vedlegg 5 b. Kart tiltak for møtrefri veg, Sør-Norge.

Av dette vedlegget går det fram at Rv 4 på strekningen Hakadal verk – Grua S. planlegges bygd ut til 2-/3 felt veg m/midtrekkverk dersom ramma økes til + 20 %. Dersom ramma økes til + 45 % vil slik utbygging også bli gjort på strekningen fra Røstetunellen til Roa.

Vurdering:

Som nevnt innledningsvis er etatenes forslag til NTP 2014 – 2023 et omfattende dokument det er vanskelig å gi en samlet vurdering av.

De synspunkt og vurderinger en mener det er viktig å få fram fra vår region er forsøkt innarbeidet i forslaget til uttalelse som følger som første vedlegg til saken.

Det vedlagte forslaget er også oversendt regionsjefen for Gjøvikregionen som har innarbeidet store deler av dette i forslaget som vil bli lagt fram for Regionrådet for Gjøvikregionen.

Dersom kommunene på Hadeland skal klare å få gjennomslag for deler av de krav som framsettes i forslaget til uttalelse vil det kreve tung og planmessig innsats fram til endelig behandling av NTP i Stortinget våren 2013. I Regional handlingsplan for Hadeland 2012 er det avsatt en reserve på 205 000 kr. I tillegg kommer at noen prosjekter etter all sannsynlighet vil bli gjennomført innenfor redusert kostnadsramme.

Regionkoordinator vil derfor på neste ordfører-/rådmannsmøte drøfte om ikke noen midler fra partnerskapsavtalen med Oppland fylkeskommune i år bør brukes til oppfølgingsarbeid mot NTP. En vil i tilfelle komme tilbake til dette i egn saker på neste møte 22. juni.

Vedlegg til sak

Nasjonal
transportplan 2014-2

Osloregionen -
Uttalelse etatenes fo

K.sak Lunner
kommunestyre 19.4.1

K. saken 28-10
Jevnaker kommune

20/12 Sykehuset Innlandet HF - "Strategisk fokus 2025" - Høringsuttalelse.

Arkivsak-dok. 12/00476-2
Arkivkode. ---
Saksbehandler Edvin Straume

Saksgang	Møtedato	Saknr
Regionrådet	04.05.2012	20/12

Innstilling:

Med utgangspunkt i de vurderinger som framkommer i høringsdokumentet «Strategisk Fokus 2025» støtter Regionrådet for Hadeland scenario 3A med ett nytt, felles akuttisykehus i Mjøsregionen og avvikling av de fire eksisterende sykehus rundt Mjøsa som grunnlag for det videre arbeidet med ny sykehusstruktur.

For regionrådet er det avgjørende at ett, nytt bygg gir det beste grunnlaget for å få til strukturelle omstillingstiltak til beste for pasientene og for kvaliteten i behandlingen.

Fra Hadeland er det relativt kort avstand til andre spesialisthelsetjenestetilbud som Vestre Viken HF, Oslo Universitetssykehus HF (OUS) og Akershus Universitetssykehus HF (Ahus). For planlagt medisinsk behandling kan hadelendinger fritt velge også blant disse. Fra Roa, er det f.eks. 31 km til Ringerike sykehus, 56 km til A-hus, mens avstanden til dagens sykehus på Gjøvik er 65 km. Uavhengig av plassering vil de fleste pasienter fra de aktuelle kommunene på Hadeland ha sykehus som ligger nærmere enn det sykehustilbudet SI kan gi.

Slik Regionrådet for Hadeland ser det haster det med et vedtak i SI om å samle høy kompetanse i ett moderne sykehus. Uten et slikt vedtak og en pålitelig og avklart framdriftsplan for videre prosjektering og bygging, vil SI raskt kunne bli uinteressant for mange fra vår region i de kommende tiårene.

Med dagens teknologi og en godt utbygd ambulansetjeneste vil trygghetsfølelse og nærhet i større grad bli knyttet til det sykehuset som kan gi best behandling, og i mindre grad til om sykehuset ligger i nærheten. Særlig for eldre og multisyke, med mange diagnoser, vil det også være vesentlig at behandlingen kan gis ett sted.

Ønsker en å redusere pasientlekkasjen fra de aktuelle kommunene på Hadeland kan dette gjøres gjennom at SI tar en sterk og proaktiv rolle i understøttelse av oppbyggingen av kommunehelsetjenesten på Hadeland.

Regionrådet for Hadeland forventer at Sykehuset Innlandet legger til rette for gode samhandlingsarenaer med kommunehelsetjenesten, også gjennom bidrag til oppbygging av en mer robust desentralisert spesialisthelsetjeneste i lokale arenaer.

Parallelt med konsolideringsprosessen for sykehusstrukturen i Innlandet bør det skje en utbygging av lokalmedisinske sentra. I noen regioner vil dette kun skje som et konsept, i andre også komme til syne i bygg med flere tjenester og tilbud, såkalte helsehus. Det konkrete tjenesteinnholdet i lokalmedisinske sentra må blant annet vurderes i lys av avstanden til nærmeste sykehus. Det gjelder særlig spesialisthelsetjenestens bidrag og omfanget av de desentraliserte tjenestene. Denne prosessen må støttes av SI med polikliniske tjenester, kompetanseutveksling og utstyr og

gjennomføres etter en regional plan hvor også Hadeland inngår. Dette arbeidet kan påbegynnes raskt.

Saksdokumenter

	Vedlagt
Høring – Strategisk fokus 20205. Høringsbrev sendt fra Sykehuset innlandet HF 14.02.2012	Ja
Strategis fokus 2025 – Høringsdokument	Ja
Strategisk fokus 2025. Saksframlegg til styremøte i Sykehuset Innlandet 09.02.2012	Nei

Saksframlegget er utarbeidet etter innspill og i samarbeid med kommuneoverlege Are Løken i Gran kommune

BAKGRUNN FOR SAKEN:

Styret for Sykehuset Innlandet HF har satt i gang et omfattende arbeid for å gjennomgå struktur, organisering og faglig innhold og for å sikre en robust og økonomisk bærekraftig spesialisthelsetjeneste i Innlandet på lengre sikt.

De utfordringene som Sykehuset Innlandet (SI) vil møte ble beskrevet i første runde av strategiprosessen i dokumentet «Strategisk fokus 2011–2014 Premisser, mål og utfordringer». Dokumentet var på bred høring både eksternt og internt i 2010, og det kom inn over hundre høringsuttalelser. Høringsrunden viste at det er stor enighet om det utfordringsbildet og de utviklingstrekk som helse-Norge og SI står overfor.

På bakgrunn av dokumentet «Strategisk fokus 2011–2014» og innkomne høringsuttalelser til dette dokumentet, ga styret for SI i april 2011 administrerende direktør i oppdrag å utrede tre scenarier for en fremtidig somatisk sykehusstruktur i Innlandet. Styret gjorde følgende enstemmige vedtak:

1

På bakgrunn av en gjennomgang og drøfting av saken i styreseminar 31. mars 2011 vil styret be administrerende direktør igangsette utredning av følgende scenarier for fremtidig somatisk sykehusstruktur i Sykehuset Innlandet:

- 1. Videreutvikling av dagens nettverksmodell*
- 2. To akutt sykehus i Mjøsregionen med desentraliserte lokal sykehus/LMS-tilbud (lokalmedisinske sentra).*
- 3. Ett akutt sykehus i Mjøsregionen med desentraliserte lokalsykehus/LMS-tilbud (lokalmedisinske sentra).*

For scenariene 2 og 3 forutsettes utredning av følgende to alternativer:

- A. Avvikling av sykehusene rundt Mjøsa (Gjøvik, Lillehammer, Hamar, Elverum) som ikke blir tillagt akutfunksjon*
- B. Fortsatt aktivitet ved de sykehusene rundt Mjøsa (Gjøvik, Lillehammer, Hamar og Elverum) som ikke blir tillagt akutfunksjon.*

Administrerende direktørs utredning skal munne ut i et nytt høringsdokument.

2

Styret vil understreke betydningen av at det parallelt blir arbeidet videre med de utfordringene som Sykehuset Innlandet står overfor på kort- og mellomlang sikt slik disse blant annet er beskrevet i administrerende direktør sitt saksforelegg i styresak 004-2011.

3

Styret ber om å bli holdt løpende orientert om den videre prosessen. Styret ber herunder om å få seg forelagt en sak for godkjenning av de sammenligningskriteriene som vil bli lagt til grunn ved utredning av de ulike scenariene.

4.

Styret ber styreleder og administrerende direktør sikre at utredningen av scenariene blir bredt forankret og spesielt godt forankret hos eier.

Scenario 3 åpner for en ambisjon om å utvikle universitetsfunksjoner eller et eget universitetssykehus. Dette forankres også hos eier.

Premisser og avgrensinger:

Som en førende premis for strategiarbeidet har styret vedtatt at det først og fremst skal tas utgangspunkt i omstillingstiltak som vil gi merverdi for pasientene og som vil bidra til å fremme god kvalitet i behandlingen. Dette er også i tråd med Helse Sør-Øst sin forutsetning om at "pasientenes behov skal være førende for struktur og innhold i tjenesten".

Effektiv ressursutnyttelse skal også legges til grunn. Befolkningen skal få mest og best mulig spesialisthelsetjenester innenfor de ressursrammene som stilles til disposisjon.

Viktige avgrensinger for arbeidet er:

- Psykisk helsevern og rus skal utredes gjennom et eget prosjekt; «Prosjekt Psykisk helsevern 2011–2013». Psykisk helsevern er derfor ikke en del av arbeidet med Strategisk fokus 2025..
- Strategisk fokus dreier seg i stor grad om å komme frem til en hensiktsmessig somatisk sykehusstruktur for Mjøsområdet (Elverum, Hamar, Gjøvik og Lillehammer) – «*opprydding rundt Mjøsa*»
- Endelig avklaring av framtidig struktur for fagområdene psykisk helsevern, habilitering/rehabilitering, samt prehospitale tjenester, og sykehusene på Kongsvinger og Tynset, vil måtte skje etter at framtidig somatisk sykehusstruktur for Mjøsområdet er fastsatt.

Vurdering fra adm.direktør i SI:

Fra sak som ble lagt fram for SI i februar i år, og som førte til at styret vedtok å sende dokumentet på høring, gjengis følgende fra vurderingen til adm. direktør:

- Fremtidig sykehusstruktur må vurderes i et langsiktig perspektiv. Bruk av betegnelsen Strategisk fokus 2025 uttrykker en ambisjon om når ønsket sykehusstruktur senest skal være etablert.
- Når strukturen er fastsatt og tiltak for å realisere den er igangsatt, vil strukturen være bundet for lang tid framover.
- Beslutning om struktur og nye sykehusbygg vil være en av de aller viktigste beslutninger som styret for SI vil stå overfor.
- Når Sykehuset Innlandet kommer i posisjon til å finansiere et nytt sykehusbygg, vil det ta svært lang tid før en på nytt vil kunne komme i en tilsvarende posisjon.

KORT OM DE FORSKJELLIGE SCENARIENE:

De forskjellige scenariene er beskrevet i «*Strategisk fokus 2025- Høringsdokument*» som følger som vedlegg til saken.

Under gis en kort vurdering av de forskjellige alternativene og konsekvensene av disse, slik det fremstilles i dokumentet.

Scenario 1 Videreutvikling av dagens nettverksmodell:

- Å beholde alle fire sykehus rundt Mjøsa komme gunstig ut i forhold til investeringer og de sykehusnære kommunene og vertskommunene vil ha fordeler av denne modellen.

- Modellen innebærer likevel at Hamar sykehus må erstattes av nytt sykehus på Sanderud.
- Dette scenario er meget ressurskrevende i forhold til medisinsk-teknisk utstyr, gjør driften sårbar ved utstyrshavari og modellen kommer dessuten dårlig ut når det gjelder økonomisk bærekraft og generell driftsøkonomi.
- Det er å forvente at de til dels opprivende diskusjoner mellom sykehusene mhp. funksjoner vil fortsette med denne modellen.
- Modellen krever et omfattende vaktssystem med legespesialister dersom akuttberedskaper skal opprettholdes i kirurgiske og medisinske fag ved alle sykehusene.
- Modellen binder mye ressurser til passiv vakt i mange fag, og rekrutterer dårlig og er lite robust.
- På lengre sikt vil det være små ekspansjons muligheter for sykehusene i Gjøvik og Lillehammer, som ligger nokså inneklemt på relativt små tomter i bysentra/villabebyggelse.

Scenario 2 To akuttisykehus i Mjøsregionen med desentraliserte lokale sykehus/LMS-tilbud.

- Scenario 2 innebærer en struktur med to akuttisykehus i Mjøsregionen – ett i hvert fylke.
- Avhengig av valgt lokalisering beholdes større eller mindre deler av dagens bygningsmasse også etter 2025. Bygningene er i varierende grad tilrettelagt for moderne sykehusdrift og eneromstandard. Tilrettelegging krever ombygging og nybygg.
- Som lokalisasjoner kommer Lillehammer og Elverum best ut.
- Modellen ligger i en mellomstilling mellom scenario 1 og 3 hva gjelder mulighet for utvikling av grenspesialiserte vaktordninger i store fag, utnyttelsesgrad og kostnadsnivå på medisinsk-teknisk utstyr og frigjøring av personellressurser fra passiv vakt til aktiv pasientbehandling.
- Modellen vil imidlertid innebære behov for funksjonsfordeling mellom sykehusene, og denne modellen imøtekommer, *i likhet med scenario 1*, ikke føringer fra Helse Sør-Øst og fra brukerutvalget om samling.
- Scenariet vil være mer ressurskrevende i forhold til bygningsmessig vedlikehold, utstysbehov og personellbehov enn ved samling til ett akutt-/områdesykehus.
- Årlige beregnede driftskostnader ligger i *denne* modellen 100-150 mill. kroner høyere enn i scenario 3A (avhengig av hvor de to sykehus velges utviklet).

Scenario 3 Ett akuttisykehus i Mjøsregionen med desentraliserte lokalsykehus/LMS-tilbud.

- I scenario 3 bygges et helt nytt akuttisykehus nær fylkesgrensen mellom Hedmark og Oppland på øst- eller vestsiden av Mjøsbrua. Dette vil gi en plassering i rimelig nærhet til de mest befolkningstunge områdene i Innlandet.
- Scenariet oppfyller føring fra Helse Sør-Øst om samling av akuttisykehus- og områdesykehus-funksjoner og imøtekommer entydige ønsker fra brukerorganisasjonene om samling av sykehusene til ett hovedsykehus i Mjøsregionen. Alle funksjoner og spesialiteter samles på ett sted, noe som gir stor forutsigbarhet.
- Scenario 3 er robust, både faglig og økonomisk.
- Modellen sikrer robust akuttberedskap, og gir en optimal fordeling mellom personellressurser til hvilende vakt og til aktiv pasientbehandling.
- Scenario 3 muliggjør gode vaktordninger, stabile og kompetanseutviklende fagmiljøer, nytt og moderne utstyr og en helt ny og tidsmessig bygningsmasse. Dette virker rekrutterende og bidrar til at Sykehuset Innlandet kan tilby den kompetanse som er nødvendig for å gi pasientene trygge og gode tilbud.
- Et felles akutt-/områdesykehus i Mjøsregionen vil innebære samling av faglig kompetanse som også vil kunne tilføres den desentraliserte spesialisthelsetjenesten ved lokalsykehusene og de lokalmedisinske sentra. Scenario 3 vil således i stor grad være tilrettelagt for å oppfylle

Helse Sør-Øst sitt "mantra" om sentralisering av det som må sentraliseres og desentralisering av det som kan desentraliseres.

- Ett, nytt akuttisykehus nær Mjøsbrua vil gi større forutsigbarhet i forhold til avstand til sykehus for innbyggerne/pasientene spesielt i Oppland. For innbyggerne i Vest Oppland vil et akuttisykehus ved Mjøsbrua ha en nærmere beliggenhet enn et akuttisykehus på Lillehammer, og tilsvarende vil det for innbyggerne i Gudbrandsdalen være kortere avstand til et akuttisykehus ved Mjøsbrua enn et akuttisykehus på Gjøvik.
- Scenario 3 vil tilføre Innlandet betydelige investeringsmidler og et meget stort byggeprosjekt som vil kunne få en rekke positive ringvirkninger innenfor mange områder i Innlandet.
- Ut fra nåverdiberegninger kommer scenario 3 relativt godt ut økonomisk sammenlignet med de øvrige alternativene som er beregnet, driftsøkonomisk best av alle scenarier.
- **En ulempe ved Scenario 3** er at det vil gi lengre reiseavstand for en del pasienter, selv om den ikke vil bli vesentlig lengre når en forutsetter lokalisering nær fylkesgrensen ved Mjøsbrua. Fra Mjøsbru-området vil en kunne nå ca 72 000 innbyggere i Hedmark og ca 73 000 innbyggere i Oppland innenfor en utrykningstid på 30 minutter.
- Scenario 3 kan også gi økt pasientlekkasje i grenseområder. Herunder tenkes spesielt på deler av Hadeland med nærhet til Ahus og Vestre Viken (Ringerike sykehus)
- Modellen kan medføre redusert lokalt tilbud for grupper som har behov for hyppige spesialisthelsetjenester.

VURDERING:

Fritt sykehusvalg

Fra Hadeland er det relativt kort avstand til andre spesialisthelsetjenestetilbud som Vestre Viken HF, Oslo Universitetssykehus HF (OUS) og Akershus Universitetssykehus HF (Ahus). For planlagt medisinsk behandling kan hadelendinger fritt velge også blant disse. Fra Roa er det f.eks. 31 km til Ringerike sykehus, 56 km til Ahus, mens avstanden til dagens sykehus på Gjøvik er 65 km.

Slik de aktuelle kommuner på Hadeland ser det, haster det med et vedtak i SI om å samle høy kompetanse i ett, moderne sykehus. Uten et slikt vedtak og en pålitelig og avklart framdriftsplan for videre prosjektering og bygging, vil SI raskt kunne bli uinteressant for mange fra vår region i de kommende tiårene.

Vi er altså uenige i at Scenario 3A i større grad enn øvrige scenarier vil kunne gi en større «pasientlekkasje». En modell som medfører at funksjoner fordeles mellom flere sykehus, hvor avstanden til tilbudet fra vår region nødvendigvis må øke og hvor det ved sammensatte lidelser blir behov for behandling på flere sykehus, vil trolig være den løsningen som fører til størst «pasientlekkasje» fra vår region.

Brukerperspektivet

I årene som kommer vil det bli stadig flere eldre, mange av dem med flere sykdommer samtidig (multidiagnoser). Disse må kunne forvente å bli behandlet på ett sted og med god kvalitet. Det vurderes derfor som det beste for brukeren å bygge opp robuste fagmiljøer med høy kompetanse som bl.a. kan utdanne eget helsepersonell og ikke minst drive forskning på et høyt nivå. Fagmiljøene må ikke brytes opp i mange små og sårbare enheter. Det legges opp til at spesialisthelsetjenesten vil få en mindre vekst enn tidligere, noe som naturlig vil presse frem større og rasjonelle enheter, samtidig som det gis større mulighet for spesialisthelsetjenesten til å rendyrke sitt felt.

SI har i dag en ineffektiv og kostnadskreven sykehusstruktur som gir unødig mye dobbeltarbeid og er ressursødende. Dagens organisering og funksjonsdeling gir unødvendige utfordringer og belastninger for pasienten, ikke minst når det gjelder transport. Disse kostnadene og belastningene

vil falle bort dersom en samler seg om ett sykehus hvor alle spesialistfunksjonene i Innlandet er samlet.

En stor satsing på prehospitaltjenester vil være avgjørende for resultat og trygghetsfølelse ved akutt sykdom. Med dagens teknologi og en godt utbygd ambulansetjeneste vil trygghetsfølelse og nærhet i større grad bli knyttet til det sykehuset som kan gi best behandling, og i mindre grad til om sykehuset ligger i nærheten.

Brukeren vil etter hvert få enda større kunnskap om egen sykdom, og ha større forventninger og krav til riktig behandling av høy kvalitet.

Det vil derfor være avgjørende at Sykehuset Innlandet i framtida kan gi et så bredt og faglig godt tilbud som mulig.

Gevinster/samordningsgevinster for kommunene

Fra kommunene gis det tilbakemelding om at det ligger en stor gevinst i å slå sammen sine ansvarlige enheter for utskrivning og for annen samhandling i én, samlet enhet. Kommunene strever i dag med å forholde seg til de mange sykehus og avdelinger. Alene å ha oversikten over hvilke avdelinger og seksjoner som utreder og behandler pasientene er en utfordring.

Utrednings- og strategiarbeidet i Strategisk Fokus 2025 er utført uten at en har tatt hensyn til behovet for planlegging og beslutninger i kommunene og innen øvrige samfunnsområder. Det gjelder også forholdet til kommunehelsetjenesten, bortsett fra at de to lokalmedisinske sentrene på Otta og Fagernes er nevnt.

Det er særlig grunn til å minne om arbeidet med å planlegge og realisere Samhandlingsreformen som foregår i kommunene og regioner i Hedmark og Oppland. Beslutninger og gjennomføring av denne reformen vil i stor grad ha konsekvenser også for spesialisthelsetjenesten.

Godt utbygde prehospitaltjenester er avgjørende for både opplevd og reell trygghet. Dette må også ses og planlegges i forhold til kommunale helsetjenester og legevaktsordninger slik disse planlegges for fremtiden. God samhandling mellom de kommunale legevaktene, fastlegekontorene, sykehjemmene og ambulansetjenesten vil bidra til bedre behandlingsforløp og kompetanseutveksling.

Det forventes at lokalmedisinske sentra vil ha en viktig rolle i utviklingen av helsetjenester i samhandling mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Lokalbaserede spesialisthelsetjenester er en viktig ressursbase for primærhelsetjenesten. Si besitter høy kompetanse som kan brukes bedre og mer effektivt overfor befolkningen og primærhelsetjenesten. Kompetansedelingen kan også avlaste sykehusene gjennom færre akuttinnleggelses og en bedre styrt pasientstrøm.

Med utgangspunkt i Innlandets geografi vil lokalmedisinske sentra kunne fylle en viktig rolle både innen akuttmedisinsk førstelinje, prehospitaltjenester og lokaliserte spesialisthelsetjenester. Si bør belyse hvordan man vil være med å utvikle disse arenaene tydeligere i den endelige planstrategien

Vedlegg til sak

Høringsbrev -
Strategisk fokus 2025

Strategisk fokus
2025_HØRINGSBREV

21/12 Sentral avtale om klinisk veterinærvakt. Uttalelse til KS.

Arkivsak-dok. 12/01028-2
Arkivkode. ---
Saksbehandler Edvin Straume

Saksgang	Møtedato	Saknr
Regionrådet	04.05.2012	21/12

Instilling:

Regionrådet for Hadeland beklager at KS vil avvikle en velfungerende ordning for veterinærvakt.

Regionrådet for Hadeland mener at en sentral avtale om veterinærvakt bør gis et permanent unntak fra konkurranseloven, på lik linje med den kommunale legevaktordningen. En slik avtale er viktig av hensyn til dyrevelferd og beredskap mot smittsomme sykdommer og en god garanti for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell innenfor en fornuftig kostnadsramme.

Regionrådet for Hadeland ber derfor KS om å vurdere denne saken på nytt.

Saksdokumenter

Brev fra den norske veterinærforeningen av 21. november 2011

Vedlagt

Ja

Saksopplysninger:

Landbrukskontoret for Hadeland har henvendt seg til regionrådet og gjort oppmerksom på brev sendt fra Den norske veterinærforeningen 21. november i fjor. Brevet som følger som vedlegg til saken er også drøftet i møte mellom rådmennene og regionkoordinator.(sak 16/12 30. mars i år)

Om sentral avtale mellom KS og Den norske veterinærforeningen.

Av den oversendte henvendelsen framgår det at ansvaret for klinisk veterinærvakt utenom ordinær arbeidstid ble overført fra staten ved Mattilsynet til kommunene i 2008. Dette er fastsatt i dyrehelsepersonellovens § 3 a, 2. ledd: «Kommunene har ansvar for å organisere en klinisk veterinærvakt utenom ordinær arbeidstid».

Veterinærvakten er i dag organisert gjennom en sentral avtale mellom KS og Den norske veterinærforening (DNV). Avtalen omfatter inndeling i 166 hensiktsmessige vaktområder. Avtalen regulerer også den betalingen veterinæren mottar for å være tilgjengelig på vakt.

Vaktordningen er fullfinansiert gjennom overføring av øremerkede statlige midler. Slik avtalen er utformet i dag har det vært nødvendig med et unntak fra konkurranseloven. Dette unntaket er midlertidig og gjelder fram til 1. juli 2012.

I oktober i fjor fattet KS følgende vedtak:

"KS mener at opphør av sentral avtale og full lokal styring er det prinsipielt riktige og i samsvar med Stortingets forutsetninger. KS mener at en sentral ordning for klinisk veterinærvakt avvikles pr 31.12.2012."

Bortfall av en sentral avtale betyr bortfall av så vel områdeinndeling som bemanningsstruktur og honoreringsavtale.

Vurdering:

Veterinærvakten har stor samfunnsmessig betydning. Først og fremst sikrer den at alle dyr i hele landet har tilgang på veterinær hele døgnet. Dette er et helt nødvendig samfunnsgode for å sikre dyrevelferden.

Det er fra flere hold blitt uttrykt bekymring for en mulig konkurranseutsetting av Veterinærvakten. Landbruksdepartementet og KS har på flere punkter delt denne bekymringen. Veterinærvakten fungerer i de fleste områder svært godt. Den er kostnadseffektiv og forutsigbar. I størstedelen av landet er det heller ikke noe overskudd av veterinærer som vil være med å konkurrere om deltagelse i en framtidig vaktordning. Tvert i mot er det i økende grad vanskelig å finne deltagere til slik vakt.

Et viktig punkt i den sentrale avtalen er fritaket for konkurranseutsetting. Så vidt vi kjenner til er legevaktordningen basert på et varig fritak. Det er vanskelig å se at situasjonen skulle være annerledes for den kliniske veterinærvakten. Et mål om konkurranseutsetting må basere seg på et syn om at det vil føre til bedre og kanskje billigere tjenester. Det er grunn til å stille spørsmål ved om denne vurderingen er riktig i dette tilfelle. Det er derfor viktig at man tar opp konkurranseutsettingen med sentrale myndigheter på nytt. Dyrevelferden er trolig best sikret gjennom et fortsatt fritak som tar vare på muligheten for å kople den kliniske veterinærvakten til de veterinærene som har sitt ordinære virke i distriktene.

Vedlegg til sak

Veterinærvakt - Brev
landets kommuner no

22/12 Friluftsteateret Bronsebukkene - Bruk av partnerskapsmidler 2012

Arkivsak-dok. 11/01323-3
Arkivkode. ---
Saksbehandler Elisabeth Raastad Kjørven

Saksgang	Møtedato	Saknr
Regionrådet	04.05.2012	22/12

Innstilling:

I tråd med forutsetningene innarbeidet i Partnerskapsavtale med Oppland fylkeskommune og Regional handlingsplan for Hadeland 2012 bevilger Regionrådet for Hadeland 200 000 kr til Friluftsteateret Bronsebukkene.

Bruk av partnerskapsmidler fases ut i tråd med modell vedtatt i reg.rådssak 14/11

Saksdokumenter

Årsrapport 2012 til Regionrådet for Friluftsteateret Bronsebukkene
Budsjett/Prognose for Bronsebukkene 2011 – 2013
Friluftsteateret Bronsebukkene
Historikk og status per 03.01.11
Rapport fra Stiftelsen Bronsebukkene etter oppsetningen 2010
Reg.rådssaker 14/11, 14/10, 17/09, 18/08 og 04/07
Regional Handlingsplan for Hadeland 2012

Vedlagt

Ja
Nei
Nei
Nei
Nei
Nei

Saksopplysninger:

Regionrådets medlemmer kjenner arrangementet godt, både fra tidligere saksframlegg og trolig også som tilskuere.

Bakgrunnen for teateret er bronsealderfunnet (Vestby- funnet), på Grindvoll i 1924. I 1996 skrev 4 lokale forfattere manus sammen, og i 2000 ble Bronsebukkene satt opp som innendørsteater. I 2001 og 2003 ble teateret satt opp utendørs, på Midtre Olimb Gård i Jevnaker.

I 2006 ble organisasjonen Friluftsteateret Bronsebukkene etablert for å videreutvikle spelet både kunstnerisk og organisatorisk. Det ble skrevet kontrakt med Arnulf Haga, en av landets dyktigste regissører på utendørs teater. Manuskriptet ble omarbeidet og det ble arbeidet med musikken og koreografien. Siden 2007 har stykket blitt fremført på Midtre Olimb.

En målsetting for arrangementet har vært å utvikle friluftsteateret i et godt samarbeid mellom dyktige amatører fra regionen og profesjonelle krefter utenfra. Det legges stor vekt på å trekke barn og unge med i arbeidet. Av de 200 som årlig må til for å gjennomføre arrangementet er ca. 2/3 barn eller unge.

I tråd med anbefalingene fra regionrådet ble Stiftelsen Friluftsteateret Bronsebukkene etablert 22.september 2009. Stifterne er de tre kommunene, Bronsebukkens Venner, Gjensidige og

Sparebank 1 Ringerike Hadeland. Bronsebukkene fikk med dette en formalisert helårlig drift og en daglig leder i 50 % stilling.

Styret består i dag av styreleder Per Sønsteby, nestleder Rune Meier, Randi Thorsen, Jørn Aas og Carsten Nielsen. Anne Hagen Grimsrud er prosjektleder for arrangementet.

Utviklingsåret 2011 og Friluftsteateret Bronsebukkens videre planer

Regionrådet mottok i fjor en oversikt over planer og mål for 2011/2012 fra styret i Stiftelsen Bronsebukkene, og har i år mottatt årsrapport for 2011. Fra disse dokumentene presenteres følgende:

2011 har vært et utviklingsår uten forestilling for Stiftelsen Bronsebukkene. I stedet for forestilling ble det i juni gjennomført Bronsealderdager og historieseminar på Midtre Olimb Gård. Begge deler var vellykket, selv om dårlig vær gjorde publikumstallet lavt. Bronsebukkene deltok også på årets reiselivsmesse sammen med Hadeland og Ringerike Reiseliv.

Nytt manus er utarbeidet i samarbeid med Halldis Hoaas, med støtte fra Teater Innlandet. Ny musikk av Gisle Kverndokk, og klaveruttog (utdrag av musikken med noter for klaver/piano) var ferdig i høst. I tillegg er det utarbeidet nytt partitur.

De gamle tribunene er revet og arbeidet med bygging av de mobile tribunene, samt lyd- og orkesterbu er godt i gang. Arbeidet med fasttribunen står på vent fordi en foreløpig ikke har fått endelig godkjenning fra Riksantikvaren.

Styret i Stiftelsen Bronsebukkene har som mål at Friluftsteateret Bronsebukkene skal bygges opp til et spel på nasjonalt nivå og være en årlig tradisjon. Det skal også være et interkommunalt samarbeid med aktører fra alle tre Hadelandskommunene. I tillegg til dette har de følgende resultat- og effektmål:

Resultatmål:

- Bygge en solid organisasjon som kan drifte Bronsebukkene
- Opparbeide et nettverk i distriktet, samarbeid mellom Bronsebukkene og andre kulturinstitusjoner i regionen

Effektmål:

- Styrke Hadeland som kulturregion
- Profilere Hadelandsregionen
- Bidra til å gjøre Hadeland enda mer attraktivt som bo- og arbeidssted
- Øke interessen for kunst og kultur

Styret i Stiftelsen Bronsebukkene mener at Friluftsteateret Bronsebukkene er et tiltak som må sees i sammenheng med andre utviklingsprosjekter i regionen, blant annet stedsutviklingsprosjektet på Granavollen. De mener også at teateret allerede har en viktig rolle i regionens kulturliv og er et viktig tiltak for å skape lokal identitet og tilhørighet.

Økonomi

Midler fra partnerskapsavtalen med Oppland fylkeskommune skal brukes til utviklingsprosjekter. Varig drift av Friluftsteateret Bronsebukkene kan derfor ikke finansieres gjennom avtalen, og en modell for utfasing av midler og opptrapping av kommunalt engasjement ble vedtatt i fjor. I følge denne modellen er det regionale tilskuddet for 2013 100 000 kr og for 2014 50 000 kr. Det er mulig at et regionalt tilskudd kan innarbeides i budsjettet til "Nært og naturlig", siden Bronsebukkene bidrar til å markedsføre Hadeland utad.

Det er krevende for stiftelsen å finne private sponsorer, og foreløpig har de kun en hovedsponsor; Sparebank 1 Ringerike Hadeland som støtter spelet med 300 000 kr. Det er budsjettert med 600 000 kr i private sponsorinntekter for året 2012. Styret regner det som sannsynlig at vil måtte dekke et underskudd på ca. 300 000 kr med oppsparte midler.

Vurdering:

Friluftsteateret Bronsebukkene er en viktig del av et rikt og mangfoldig kulturliv på Hadeland. Den kunstneriske utviklingen med ny musikk og nytt manus vil forhåpentligvis også bidra til at spelet når sin målsetting om å bli et spel på nasjonalt nivå.

Styret i Stiftelsen Bronsebukkene har vist at de har høye ambisjoner på vegne av regionen, ikke bare i forhold til den kunstneriske utviklingen. De har gjort viktige grep for å få på plass en god organisatorisk plattform, og de har lagt planer for mer langsiktig arbeid med markedsføring, drift og investering. Å opparbeide en trygg og forutsigbar økonomi anser en som viktig for den videre utviklingen av spelet.

Regionrådet har i Regional handlingsplan for 2012 avsatt 200 000 kr til Friluftsteateret Bronsebukkene. Det innstilles på at disse midlene stilles til disposisjon.

Vedlegg til sak

Årsrapport til
Regionrådet for Friluf

23/12 Kulturbasert verdiskapningsprosjekt - Granavollen - Tingelstadhøgda. Bruk av partnerskapsmidler 2012

Arkivsak-dok. 11/01070-4
Arkivkode. ---
Saksbehandler Elisabeth Raastad Kjørven

Saksgang	Møtedato	Saknr
Regionrådet	04.05.2012	23/12

Innstilling:

I tråd med forutsetninger innarbeidet i partnerskapsavtale med Oppland fylkeskommune og Regional handlingsplan for Hadeland 2012, bevilger Regionrådet for Hadeland 150 000,- kr til prosjektet "Kulturbasert verdiskapningsprosjekt - Granavollen – Tingelstadhøgda" for 2012

Saksdokumenter

	Vedlagt
Gjennomføringsprosjekt	
Verdiskaping/kulturutvikling Granavollen – Tingelstadhøgda. Mandat.	Ja
Årsrapport for 2011 til Regionrådet	Ja
Arbeids- og oppgaveplan for 2012	Ja
Budsjettforslag for 2012	Ja
Midtveisrapport – oppjustert oktober 2010.	Nei
Delmål for 2011	Nei
Reg. råd sak 18/11, 19/08, 16/09 og 10/10	Nei
Regional handlingsplan for Hadeland 2012	Nei

Saksopplysninger:

"Kulturbasert verdiskapningsprosjekt Granavollen – Tingelstadhøgda" ble vedtatt iverksatt av Gran kommunestyre i februar 2008. Tilstrekkelig medfinansiering var en forutsetning for iverksetting.

Følgende **hovedmål** er vedtatt for prosjektet:

Granavollen – Tingelstadhøgda skal framstå som et attraktivt og levende miljø for så vel fastboende som tilreisende. Områdets kvaliteter og særpreg skal ivaretas og videreføres på en måte som sikrer fortsatt vekst og utvikling for eksisterende virksomheter og samtidig skaper nye opplevelser og ny næring.

Det er utarbeidet egne retningslinjer og delmål for prosjektet.

Disse framgår av vedlagt mandat utarbeidet og vedtatt i april 2008.

Følgende **ambisjon** legges til grunn for arbeidet:

Lokal forankring, regional betydning, nasjonal status og internasjonalt nivå.

Prosjektet er organisert med Gran kommune som prosjekteier, rådmannen som prosjektansvarlig, en styringsgruppe bestående av administrative og politisk valgte representanter fra Gran kommune, to representanter fra kirken i Gran og regionkoordinator.

Daglig leder for Granavollen regionale pilegrimssenter deltar i styremøtene når en behandler saker med betydning for pilegrimssenteret.

Randi Thorsen er prosjektleder.

Prosjektperioden ble ved oppstart satt til 3 – 5 år. Prosjektet avsluttes i juni 2012.

Om virksomheten i 2011 og til nå i 2012.

Opplysningene under bygger på årsrapport til regionrådet for 2011 og opplysninger innhentet fra prosjektleder.

Generelt

Framdriften i prosjektet har i store trekk fulgt vedtatt plan.

De to første årene har vært preget av initiativer, utredninger, etablering av samarbeidsrelasjoner, forankring og informasjon. I de to siste årene har prosjektet i stor grad konsentrert seg om gjennomføring, koordinering og etablering av varige driftsordninger for de ulike delprosjektene.

Pilegrimssenter.

Arbeidet med å få etablert Granavollen som et regionalt pilegrimssenter i den nasjonale pilegrimssatsingen har hatt høy prioritet. Dette arbeidet lykkes i og med at Granavollen i statsbudsjettet for 2010 ble utpekt som ett av fem regionale pilegrimskontor og gjennom dette har fått statlige overføringer på 1. mill kr både i 2010 og 2011.

Granavolden regionale Pilegrimssenter hadde i 2011 sitt første hele driftsår. Inntil nasjonale strategier og føringer er vedtatt er Pilegrimssenteret organisatorisk tilknyttet Gran kommune ved Granavollen-prosjektet. Samarbeidet med tilknyttede kommuner er godt og har gitt målbare resultater. Partnerskapsavtaler knyttet til merking og skjøtsel er inngått mellom Oppland Fylkeskommune, berørte kommuner og Pilegrimssenteret. Løpende samarbeid med overnattingssteder, kirker og menigheter, museer og andre relevante aktører ble i 2011 videreutviklet. Antall vandrere var merkbart økende fra året før, på Granavollen ble vandrere fra over 20 land registrert i sesongen.

Granavolden Gjæstgiveri.

Prosjektets rolle har vært knyttet til salg og framtidig drift av denne historiske overnattingsbedriften. Prosjektet spilte en sentral rolle i eiendomsoverdragelsen til Opplysningsvesenets Fond (OVF) og opprettelsen av et datterselskap av OVF, Granavolden Eiendom.

Dialogen med nye eiere og drivere av Granavolden Gjæstgiveri er ivaretatt både ved deltagelse i referansegruppe rundt utviklingen av Gjæstgiveriet, og ved løpende kontakt.

Gjæstgiveriet rustet opp for 25 millioner kroner i 2011, i stor grad samtidig med løpende drift. I tråd med prosjektets ambisjon er stedet er nå åpent for turister og lokalbefolkning i tillegg til kurs/ seminargjester. Utbedringene vil fortsette i 2012.

Glasslåven.

Realisering av «Glasslåven» har hatt hovedfokus i 2011, og et interimsstyre er nedsatt. En intensjonsavtale om eiendomsoverdragelse er også utarbeidet. Forprosjektering er iverksatt og beslutning om 2 faset realisering tatt.

Fase 1 innebærer istandsettelse av låven som kulturhistorisk bygning (kultur/ allmenn nytte). Fase 2 inneholder innvendig istandsettelse til ny bruk samt utvikling av innholds- og driftskonsept.

Grepet har hatt forløsende effekt på finansieringen. Ved årsskiftet var fase 1 finansiert i henhold til kostnadskalkyle og tilbudsdokumenter for entrepris under utvikling. Samtidig har finansieringen av forprosjektering for fase 2 startet. Per april har 13 potensielle leietagere bekreftet ønske om lokaler uten at muligheten er bekjentgjort.

S-Laget. Sted for samvirkekunst.

S-laget; Senter for Samvirkekunst hadde i 2011 sitt siste av 3 avtalte prosjektår. S-lags- kunstnerne har bidratt til ny aktivitet og nye målgrupper på Granavollen. Utstillinger, workshops av ulike slag, utviklingsarena for nye forestillinger, skolesekkproduksjoner og allsangkvelder er eksempler på siste års aktivitet. Granavollen-prosjektet har vært med i S-lagets referansegruppe og vært samarbeidspartner på noen av arrangementene. Kunstnernes ønske om at lokalene skal kunne leies ut til tilsvarende aktiviteter så lenge ikke annen bruk av lokalene er bestemt vil bli fulgt opp. Mer om S-laget; Senter for Samvirkekunst om dette er å finne på nettstedet www.s-laget.no

Historiske Hadeland.

Den organisatoriske plattformen for **Historiske Hadeland** (HH) er klargjort både innad i bedriftsnettverket og mellom HH og Hadeland Ringerike Reiseliv (HRR). Samarbeidet vil formaliseres våren 2012. Hjemmesiden www.historiskehadeland.no er oppjustert og i full drift. Forslag til formål, vedtekter og konkrete samarbeidsområder er utarbeidet av en representativ arbeidsgruppe. Bedriftsnettverket har innarbeidet en tradisjon med regelmessige frokost/ temamøter for alle involverte.

Landbruksbasert næringsutvikling

Landbruksbasert næringsutvikling har primært vært ivarett i 2011 ved bistand til Hesteskyssklaget med utvikling av fast tilbud og markedsføring av Kanefart på vinterhalvåret. Kanefarten tilbys i samarbeid med områdets hoteller. Ideen om Hammers Kjøkken er presentert for og følges opp av de nye driverne av Granavolden Gjæstgiveri. I tillegg har prosjektleder støttet og bistått (søknader, rådgiving) noen grunneiere i deres arbeid med å få gravd ned i alt 4700 m med høyspent- og lavspentledning i området rundt Hadeland Folkemuseum/ St. Petri kirke.

Arbeids- og oppgaveplan for 2012

Regionrådet har mottatt prosjektets oppgaveplan for 2012. Fra den presenteres følgende:

Glasslåven

Forprosjekter for avklaring og igangsetting av bygging og drift.
Dette arbeidet vil fortsette etter at prosjektet er avsluttet i juni 2012.

Historiske Hadeland

- Utarbeide vedtekter for foreningen Historiske Hadeland
- Gjennomføre stiftelsesmøte med valg av styre
- Bistå i dialog/ avklaring ansvarsdeling HH/ HRR
-

Generelt

- Koordinere igangsatte prosjekt, bidra til varige kommunikasjonslinjer og samarbeidsorgan
- Utarbeide rapport med status og evaluering, gjenstående arbeider m/ forslag til oppfølging og peke på videre utviklingspotensial innen eksisterende strukturer.

Informasjon

- Presentasjon av sluttrapport i kommunestyret
- Åpent informasjonsmøte på Granavollen
- Distribusjon av rapport til alle bevilgende og samarbeidende instanser

Videre arbeid etter prosjektavslutning

- Arbeid med å etablere en stiftelse der kommunen og nåværende eier av Glasslåven er eiere, og etablere et drifts- og utviklingsselskap

Økonomi.

Av vedlagte budsjettforslag for 2012 framgår det at prosjektet i 2012 vil ha prosjektkostnader på 425 000 kr. At prosjektet i år kan videreføres, med kostnadsramme som planlagt, skyldes delvis bruk av udisponerte midler satt på bundet fond.

Som det framgår av rammebudsjettet vil prosjektet i 2012 i det alt vesentligste bli finansiert med midler fra Gran kommune, og ved bruk av partnerskapsmidler fra regionrådet.

Bidraget fra regionrådet er i samsvar med hva som er innarbeidet i "Regional handlingsplan for Hadeland 2010".

Vurdering:

Prosjektet "Kulturbasert verdiskaping - Granavollen – Tingelstadhøgda" vurderes som et viktig utviklingsprosjekt for regionen. Etter Hadeland Glassverk, er Granavollen med Søsterkirkene og kulturlandskapet rundt, det mest identitetsskapende og særegne området i regionen.

Å utvikle dette som et område hvor "kvalitet og særpreg ivaretas" og hvor en "sikrer fortsatt vekst og utvikling for eksisterende virksomhet" og "skaper ny opplevelse og ny næring" vil være viktig for hele regionen.

At Granavollen er utpekt som et av fem regionale pilegrimskontor oppleves som svært betydningsfullt. Pilegrimsvandring, og annen "rolig" aktivitet med anledning til stillhet og refleksjon, er tilbud som flere og flere etterspør. Den regionale effekten av et slikt senter øker ved at pilegrimsleden nå er lagt om slik at også Lunner kirke omfattes av leden.

At det i tillegg satses på aktiviteter knyttet til kunst/kirkekunst vurderes som naturlig og positivt.

Av gjenværende arbeid for 2012 står Historiske Hadeland og Glasslåven i fokus. I løpet av våren 2012 legges det opp til at samarbeidet mellom Historiske Hadeland og Hadeland Ringerike Reiseliv formaliseres. Arbeidet med Glasslåven vil derimot ikke være avsluttet, og en ser det som vesentlig at etableringen av en stiftelse og et drifts- og utviklingsselskap sluttføres innenfor de mål og retningslinjer som er gitt i prosjektet.

I Regional handlingsplan for Hadeland 2012 er det innarbeidet 150 000 kr til prosjektet. Det innstilles på at disse midlene stilles til disposisjon.

Vedlegg til sak

Budsjettforslag for
2012.pdf

Gjennomføringsprosjekt
verdiskaping kultu

Årsrapport for 2011
til Regionrådet.pdf

Arbeids-oppgaveplan
2012docx.pdf

24/12 Jevnaker 2020 - Stedsutviklingsprosjekt Bruk av partnerskapsmidler 2012

Arkivsak-dok. 11/03374-4
Arkivkode. ---
Saksbehandler Elisabeth Raastad Kjørven

Saksgang	Møtedato	Saknr
Regionrådet	04.05.2012	24/12

Innstilling:

Regionrådet for Hadeland bevilger 200 000 kr til prosjektet Jevnaker 2020. Midlene tas fra partnerskapsavtale med Oppland fylkeskommune og må brukes i tråd med de forutsetninger denne avtalen inneholder.

Saksdokumenter

Jevnaker 2020 Årsrapport 2011
Stedsutvikling Jevnaker Arbeidsprogram sentrumsåret 2012
Årsrapport til regionrådet « Jevnaker 2020 - stedsutvikling Nesbakken og Strandpromenaden»
Stedsutvikling Nesbakken – beskrivelse av delprosjekt 4.
Stedsutvikling Strandpromenaden – beskrivelse av delprosjekt 5.
Reg.rådssak 35/11
Regional handlingsplan 2012

Vedlagt

Ja
Ja
Nei
Nei
Nei
Nei
Nei

Saksopplysninger:

“Jevnaker 2020 – attraktiv og vakker” er visjonen for et utviklingsprosjekt som gjennomføres i samarbeid mellom Jevnaker kommune og Jevnaker Næringsdrivende. Målsettingen for prosjektet er nedfelt i kommunens plandokumenter og planer og program til Jevnaker næringsdrivende.

Som “utviklingsmotor” og gjennomføringspådriver er det etablert et kreativt utvalg. Dette består av representanter for Jevnaker Næringsdrivende, Jevnaker kommune og lokale ressurspersoner. Utvalget ledes av leder for Jevnaker Næringsdrivende, Hans Ole Braathen. I tillegg er bl.a. ordfører og kultursekretær medlem av rådet. Asbjørn Moen fra Ringerike Utvikling er engasjert som prosjektleder. At prosjektet gjennomføres med prosjektleder fra Ringerike Utvikling har sin bakgrunn i at Jevnaker kommune i 2010 var med og stiftet Ringerike Utvikling sammen med kommunene Hole og Ringerike.

Målsetting for prosjektet

Som et ledd i arbeidet med å oppfylle visjonen «Jevnaker 2020 – attraktiv og vakker er det etablert 6 delprosjekter:

Prosjekt 1: Vedlikehold Nesbakken.

- Prosjekt 2: Synliggjøring og tilgjengelighet.
- Prosjekt 3: Kultur og aktivitetskalender.
- Prosjekt 4: Stedsutvikling Nesbakken.
- Prosjekt 5: Stedsutvikling Strandpromenaden.
- Prosjekt 6: Strategisk Næringsplan, målsetting 3.

«Jevnaker 2020» skal gjennomføre 2 stedsutviklingsprosjekter, «Nesbakken» og «Strandpromenaden». Stedsutviklingsprosjektene skal gjennom en prosess i løpet av 2012 legge grunnlaget for gjennomføring av tiltak i perioden fram mot 2020 slik at områdene da vil framstå som attraktive og vakre. Prosessen skal kjennetegnes av medvirkning og involvering, hvor det oppmuntres til idemyldring og kreativitet. Resultatet skal være konkrete, forpliktende og gjennomførbare strategier.

Innarbeidet i Regional handlingsplan

De to stedsutviklingsprosjektene i «Jevnaker 2020» mottok i 2011 100 000 kr i partnerskapsmidler fra Regionrådet. De øvrige prosjektene i «Jevnaker - attraktiv og vakker» ble vurdert til å ligge utenfor de vilkår som er innarbeidet i partnerskapsavtalen mellom kommunene og Oppland fylkeskommune. Det er avsatt 200 000 kr til prosjektet i Regional handlingsplan for 2012.

Gjennomførte tiltak 2011

Det ble i 2011 utarbeidet prosjektbeskrivelser for stedsutviklingsprosjektene, som er vedtatt i det kreative utvalget. Engasjement av eksterne rådgivere/konsulenter er lagt til grunn for prosjektene.

Det er inngått avtale med Norconsult om prosessledelse. Norconsult har utarbeidet et arbeidsprogram for 2012 som presenterer innhold, formål og hvilke arbeidsoppgaver og aktiviteter som er tenkt gjennomført for «Nesbakken» og «Strandpromenaden» (se vedlegg).

Sentrumsåret 2012

2012 omtales i arbeidsprogrammet som «sentrumsåret 2012». Fra programmet presenteres følgende tidsplan og aktiviteter:

Mars:

- Lansering av «Sentrumsåret» og aktivitetsprogram

April:

- Undersøkelse om bruk av sentrum og rekruttering til utstilling
- Kronikk-/artikkelserie i Ringerikes blad
- Oppstartsverksted med grunneiere (Strandpromenaden)
- Oppstartsverksted med gårdeiere og handelsdrivende (Nesbakken)

Mai:

- Ideverksted med 9.klasse Jevnaker skole
- Vårkonferansen 2012

Juni:

- Sentrumsaktiviteter, utstilling «strandpromenaden 2020, familieaktiviteter

September:

- Lansering av mulighetsstudier: utstilling, åpent kveldsmøte om sentrum, avduking av skulptur på Hadeland glassverk

For mer detaljerte opplysninger om program og aktiviteter for «sentrumsåret 2012» se vedlagt arbeidsprogram

Vurdering:

Stedsutvikling og utvikling av gode tettsteder er viktig for alle kommuner. Derfor vil tettstedsutvikling også være et prioritert tema i arbeidet med Regional plan for Hadeland.

Med planene for «sentrumsåret 2012» har stedsutviklingsprosjektet lagt et godt grunnlag for å få gjennomført aktiviteter og arbeidsoppgaver som vil styrke samarbeidet og øke sjansene for at «Nesbakken» og «Strandpromenaden» fremstår som attraktive og vakre i 2020. En er videre av den oppfatning at de som har engasjement og/eller eierskap til utviklingen av Jevnaker gis en god mulighet til å delta.

I tråd med vedtatt Regional handlingsplan for 2012 innstilles det på at Jevnaker 2020 tildeles 200 000 kr fra partnerskapsavtalen med Oppland fylkeskommune.

Vedlegg til sak

Stedsutvikling
Jevnaker Arbeidsprogr

JEVNAKER 2020
ÅRSRAPPORT 2011.pdf

25/12 Hadelandsbonden 2020 - Bruk av partnerskapsmidler 2012

Arkivsak-dok. 11/00732-3
Arkivkode. ---
Saksbehandler Elisabeth Raastad Kjørven

Saksgang	Møtedato	Saknr
Regionrådet	04.05.2012	25/12

Innstilling:

I tråd med forutsetningene innarbeidet i Partnerskapsavtale mellom Oppland fylkeskommune og kommunene på Hadeland og Regional handlingsplan for Hadeland 2012, bevilger Regionrådet for Hadeland 150 000 kr til prosjektet «Hadelandsbonden 2020»

Ev. bevilgning neste år vil bli vurdert ved utarbeidelse av Regional handlingsplan for Hadeland 2013.

Saksdokumenter

Årsrapport til regionrådet for «Hadelandsbonden 2020»
Vedlegg til årsrapport
«Hadelandsbonden 2020» Innsatsområder 2012
Brosjyre «Hadelandsbonden 2020»
Reg.rådssak 11/11
Regional handlingsplan 2012

Vedlagt

Ja
Ja
Ja
Ja
Nei
Nei

Saksopplysninger:

Landbrukets Fagråd Hadeland er oppdragsgiver og eier av prosjektet «Hadelandsbonden 2020». Landbrukets Fagråd BA er et andelslag eid av kommunene på Hadeland, diverse landbruksrelaterte organisasjoner, bedrifter og noen gårdbrukere. Formålet til Fagrådet er å styrke landbruket på Hadeland ved å benytte de totale rådgivningsressursene best mulig.

Utviklingen i landbruket på Hadeland fra 2000 - 2009 viser at både areal, antallet dyr innenfor de fleste husdyrslag, og antall produsenter går ned. Landbrukets Fagråd mener det derfor er et behov for bygdemobilisering på Hadeland. «Hadelandsbonden 2020» ble satt i gang for å kompetanseheve og utvikle landbruket på Hadeland.

Organisering

Anne Okkenhaug Berntsen er prosjektleder for «Hadelandsbonden 2020». Det leies i tillegg inn konsulenttjenester til profilering og markedsføring. Styringsgruppa for prosjektet er styret i Landbrukets fagråd. Faggruppene innenfor Landbrukets Fagråd vil fungere som arbeidsgrupper og planlegger og gjennomfører møter/kurs innenfor sine ulike produksjonsområder.

Mål for prosjektet

Prosjektet «Hadelandsbonden 2020» har som mål å:

- Sørge for rekruttering til landbruket på Hadeland nå, og på sikt for å opprettholde et

levende landbruk i regionen.

- Øke statusen og bedre omdømmet til landbruksnæringa.
- Øke kompetansen hos eksisterende og nye gardbrukere, skape positive nettverk og holdninger, og derigjennom sørge for opprettholdelse og utvikling av landbruket på Hadeland.

Prosjektet «Hadelandsbonden 2020» skal jobbe med å forbedre omdømmet av landbruket med hensyn til rekruttering, landbrukets betydning for bomiljø, kulturlandskap, reiseliv og oppvekstvilkår. Det er også et mål å markedsføre Hadeland og landbruket som et positivt og aktuelt arbeidsområde.

Gjennomførte tiltak 2011

Regionrådet har mottatt årsrapport fra «Hadelandsbonden 2020». Hovedsatsningsområdene i 2011 har vært å arrangere møter og kurs som kan bidra til rekruttering og kompetanseheving. I tillegg har Fagrådet jobbet med deltakelse på messer og deltakelse i sosiale medier for å få ut info om prosjektet og for å jobbe for bedre rekruttering og omdømmebygging.

Det har vært omfattende virksomhet i prosjektet i 2011. Det har vært arrangert til sammen 19 faglige møter/kurs med til sammen 735 deltakere. Fagrådet har også deltatt på tre messer med info om prosjektet og info om landbruket på Hadeland: Damene på gården, Potetfestivalen, Hadelandsmessa.

En opplever at prosjektet og arrangementene har vært vellykkede i 2011, og at prosjektet har hatt god oppslutning.

Planer for 2012

Under presenteres «Hadelandsbonden 2020» sine innsatsområder for 2012. For mer detaljert informasjon se vedlagt oversikt og brosjyre.

Rekruttering

- Kurs for unge rekrutter / personer som tenker på å overta gård på Hadeland
- Avløserkurs for ungdom
- Vise fram landbruket og landbruksutdanninger på lokale utdanningsmesser for ungdom

Kompetanseheving

- Fagmøter innen svin, storfe, sau, potetdyrking, korndyrking
- Fagmøter og fagsamlinger innen skogbruk, frukt og grønnsakdyrking
- Fagkurs ang. dyrking av eksotiske grønnsaker
- Faglig og sosial helaften for gardbrukere på Hadeland
- Fagmøter for kvinner innen landbruket
- Matforum på Hadeland
- Nyskappingskonferanse for Hadeland med tilgrensende regioner
- Arbeid for agronomutdanning for voksne og ungdommer.

Omdømme, informasjon og markedsføring

- Produksjon av brosjyre med informasjon om prosjektet i 2012
- Bruk av internett og sosiale medier
- Nyhetsoppslag i lokalavisa Hadeland og andre aviser, radio, tv.
- Deltakelse på ulike messer på Hadeland

Vurdering:

Regionrådet vurderer prosjektet «Hadelandsbonden 2020» som et godt og viktig prosjekt for landbruket i regionen. Prosjektet har gjennomført mange tiltak i 2011 og disse har hatt god oppslutning. Planene for 2012 viser mange og gode tiltak som favner mange interesseområder. Arbeidet med målene for prosjektet; rekruttering, kompetanseheving og utvikling av landbruket på Hadeland vil ha positive ringvirkninger også utenfor landbruket. Gjennom prosjektet blir blant annet Hadelands omdømme, som en levende bygd med aktiv bruk og vedlikehold av kulturlandskaper og et attraktivt bomiljø, synliggjort.

I Regional handlingsplan for Hadeland 2012 er det avsatt 150 000 kr til prosjektet. Det innstilles på at midlene stilles til disposisjon.

Vedlegg til sak

**Brosjyre
Hadelandsbonden 20.**

**Årsrapport til
Regionrådet for Hade**

**Vedlegg årsrapport
for Hadelandsbonden**

**Hadelandsbonden
2020 Innsatsområder**

26/12 Jøtt godt! - Økologisk mat på Hadeland Bruk av partnerskapsmidler 2012

Arkivsak-dok. 11/02280-3
Arkivkode. ---
Saksbehandler Elisabeth Raastad Kjørven

Saksgang	Møtedato	Saknr
Regionrådet	04.05.2012	26/12

Innstilling:

Regionrådet for Hadeland bevilger 80 000 kr til prosjektet "Jøtt Godt! – økologisk mat fra Hadeland". I samsvar med vedtatt Regional handlingsplan for Hadeland 2012 tas bevilgningen fra inngått partnerskapsavtale med Oppland fylkeskommune og gjøres innenfor de rammer denne avtalen setter.

Saksdokumenter

Prosjektbeskrivelse sendt SLF om videreføring av Økoløft Hadeland
Årsrapport for 2011 til Regionrådet
Markedsprosjekt – Jøtt Godt! – økologisk mat fra Hadeland. Tilskudd 2011
Sluttrapport for prosjektet «Økoløft Hadeland»
Reg. råd sak 27/11, 22/10 og 13/09
Regional handlingsplan for Hadeland 2012

Vedlagt

Ja
Nei
Nei
Nei
Nei
Nei

Saksopplysninger:

Økoløft Hadeland startet opp 1.11.08 som et to-årig prosjekt. Hovedmålet for prosjektet var å øke produksjon og forbruk av økologiske varer på Hadeland. Økoløft Hadeland var ett av 50 prosjekter i Norge, og det eneste i Oppland.

Regionrådet har bidratt med partnerskapsmidler til prosjektet siden 2009 med et årlig beløp på 120 000 til 135 000 kr. Statens Landbruksforvaltning har bidratt med 50 % av kostnadene til prosjektet som hadde et budsjett på 1,7 mill. fordelt over to år.

Økoløft satsingen i kommunene har karakter av langsiktig utviklingsarbeid, og i forbindelse med utlysning av tilskudd til utviklingsprosjekter innen økologisk produksjon, åpnet Statens landbruksforvaltning (SLF) for at det kunne søkes om videreføring av prosjektene i 2011. LMD (Landbruks- og matdepartementet) har senere gitt presiserende føringer for slik videreføring. På bakgrunn av dette ble det søkt om videreføring av prosjektet Økoløft Hadeland i form av et markedsprosjekt under navnet "Jøtt Godt! – økologisk mat fra Hadeland".

I søknaden om støtte for "Jøtt Godt! – økologisk mat fra Hadeland" konkluderes det med at målsettingene for Økoløft Hadeland bare delvis er oppnådd. Det presiseres samtidig at det kreves en oppfølging på forbrukssiden og en god del arbeid med motivasjon, veiledning og tilrettelegging for produsentene. Uten dette arbeidet vil mye av arbeidet som er gjort være forgjeves. Å snu tankegang og handlemønstre er en tidkrevende prosess.

Prosjekteier er Landbrukskontoret for Hadeland med leder av kontoret, Gudbrand Johannessen, som prosjektansvarlig. Prosjektleder er Kristin Swärd i 75 % stilling. Prosjektet ble tildelt inntil 400 000 kr i tilskudd fra SLF for 2011.

Målsetting for "Jøtt Godt! – økologisk mat fra Hadeland"

Hovedmålsettingen i "Jøtt Godt! – økologisk mat fra Hadeland" følger i hovedsak målsettingene fra Økoløft Hadeland. Fra søknaden som ble sendt SLF og årsrapporten for 2011 kommer følgende frem:
Hovedmål:

- Øke produksjonen og forbruket av økologisk mat på Hadeland.
-

Delmål 1: Øke primærproduksjonen

Tiltak:

Lage samarbeidsløsninger mellom lokale produsenter, foredlere, offentlig servering og hoteller

- Finne gode lager -og distribusjonsløsninger mellom produsent, slakter og videreforedler
- Undersøke interesse for mobilt slakteri

Delmål 2: Øke forbruket av økologiske varer

Tiltak:

- Skape interesse og muligheter for bruk av økologisk mat i kantiner, sykehjem
- Ta tak i interessen for økologisk mat på hoteller og spisesteder på Hadeland
- Arbeide videre med motivasjon for økologisk mat i skoler, barnehager, SFO og institusjoner om kjøp av økologisk mat.

Gjennomførte tiltak i 2011

- Informasjonsmøter om økologisk korn, kjøtt og melkeproduksjon.
- Kurs i økologisk korndyrking, grønnsaker- bær og frukt dyrking for bønder
- Det er lagt ut to nye demonstrasjonsfelter for grønnsaker for Hadeland. Disse er brukt i møter og kurs og vist frem i sammenheng med arrangementene «Damen på gården» og «Kulturminnedagen»
- Lokalpolitikerne og ansatte innenfor offentlig servering og innkjøp ble invitert med på tur til København for å se hvordan de har lyktes med økologisk satsing i offentlig servering. (samarbeid mellom tre andre økoløft prosjekter og Knutepunkt Hedmark)
- Solvang skole har i samarbeid med prosjektleder gjennom mat og helsefaget vært på økologisk gårdsbesøk og laget mat av økologiske varer.
- Bakekurs med økologisk mel (fire helger) med målgruppen mat- og helse lærere i skolen.
- Mobilslakt har holdt åpent informasjonsmøte på rådhuset.

Lokal omsetningskanal basert på netthandel har vært et viktig element i arbeidet med å omsette lokale økologiske produkter. Det har vært store utfordringer knyttet til drift og utvikling av denne handelen, og det arbeides fremdeles med nye løsninger for å få netthandelen videreført.

Arbeid i 2012

Gjennom arbeidet med prosjektet erfarer en at det er vanskelig å motivere etablerte bønder på Hadeland til endret drift. De økonomiske rammene i landbruket og det økologiske markedet oppleves som usikkert. Det er oftere nye brukere som satser på økologisk drift.

Det er liten variasjon i landbruket på Hadeland og det er behov for flere produkter og videreforedling for å få til et lokalt marked og økt verdiskapning. Prosjektet vil nå satse mer på nye grønnsaker og mindre på foredling av korn og kjøtt som regnes som mer kapitalkrevende.

Et tettere samarbeid med skolen skal opparbeides og arbeidet med å legge et grønnsaksfelt på Lunner barneskole er igangsatt. Grønnsaksfeltet skal drives i samarbeid med skolen 4H og brukes i undervisningen og SFO.

Vurdering:

Naturgrunnlaget, driftsformene og beliggenheten gjør Hadeland spesielt godt egnet for produksjon av økologiske produkter. Antallet økologiske produsenter innenfor regionen har økt, og nye brukere ønsker å starte opp med økologisk drift. Ved årsskiftet hadde regionen 27 økologiske produsenter.

Fokuset generelt på økologisk og kortreist mat har økt og etterspørselen er større. Hovedmålsettingen til "Jøtt Godt" krever langsiktig innsats, og virksomheten til prosjektet er et bidrag til at forbruket og produksjonen av økologisk mat på Hadeland har økt.

SLF vil trolig avslutte satsningen på kommunale økologiprosjekter i 2012. Landbrukskontoret for Hadeland vil jobbe videre med økologisk landbruk som en av sine oppgaver, og arbeidet i skolen vil fortsette, bl.a. gjennom «Den naturlige skolesekken», etter at prosjektet er avsluttet.

Regionrådet har i Regional Handlingsplan for 2012 avsatt 80 000 kr til "Jøtt Godt – Økologisk mat fra Hadeland" i prosjektets siste år. Det innstilles på at disse midlene stilles til disposisjon.

Vedlegg til sak

Prosjektbeskrivelse
sendt SLF om viderfø